MAETSCHAPPY

DER

VLAEMSCHE BIBLIOPHILEN.

HET SPEL

VAN DE VYF VROEDE ENDE VAN DE VYF DWAEZE MAEGDEN.

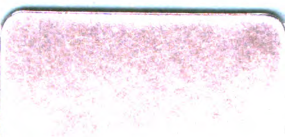
2e Serie. — N° 6.

GENT,

DRUKKERY VAN C. ANNOOT-BRAECKMAN,

KOORNMARKT.

UNIVERS

MAETSCHAPPY

DER

VLAEMSCHE BIBLIOPHILEN.

—

2e SERIE. — N° 6.

HET SPEL

VAN DE V VROEDE ENDE VAN DE V DWAEZE

MAEGDEN.

N° 54 van de 100 *afdruksels voor den koophandel bestemd.*

DE SECRETARIS,

Ph. Blommaert.

HET SPEL

VAN DE V VROEDE ENDE VAN DE V DWAEZE

MAEGDEN.

Naer een Handschrift van het begin der XVIe eeuw.

GENT,
DRUKKERY VAN C. ANNOOT-BRAECKMAN.

De Rymdrift had gedurende de XVIe eeuw een groot deel der Nederlanden, en namelyk Audenaerde, met allerlei slach van dichtwerken overstroomd; tafelspelen, kluiten, mysterien, balladen, en een menigtal andere waren toen ter tyd even zoo gemeen als de *feuilletons* en *nouvelles* der hedendaegsche *littérature facile*. Maer als het met deze staet te geschieden, zoo is het met de andere gebeurd, de tyd heeft er regt over gedaen, en alle deze, met groote moeite en klein gewin,

samengesponnen gedichten die onze voorouders zoo aengenaem hunne lange avondstonden deden doorbrengen, zyn :

604 ...... vergaen ghelijckerwijs
Dat de zonne doet smelten het ijs.

Wy achten ons dus gelukkig onder de voortbrengsels onzer zoo beroemde scholen van *Pax vobis* of van de Kersauwieren toch iets gevonden te hebben dat verdient bewaerd te worden.

Het mysterie dat wy hier laten volgen behoort, naer ons inzien, tot den aenvang der XVI[e] eeuw. Het handschrift, na langen tyd in het klooster der Zwarte Zusters alhier bewaerd geweest te zyn, is, met een' hoop vuil en onbeduidend papier aen een' winkelier verkocht geworden, alwaer onze verdienstelyke vriend, Lodewyk Van Lerberghe, het gevonden heeft en ons ter uitgave medegedeeld.

In dit dichtstuk, voorbeeld van den alsdan heerschenden smaek, ontmoet men al de feilen waertegen Matthys Casteleyn, in zyne *Konst van Rethoriken*, zulke schoone regulen voorschryft, terwyl hy zelf onophoudelyk tegen zyn gezegde zondigt : ontelbare stopwoorden en overvloedig misbruik van fransche uitdrukkingen. Maer in tegendeel vindt men er vele byzonderheden nopens de tooneel-gebruiken en, tegen de meening van den Heer Snellaert (1), ziet men de *Gordine scuuven*

(1) *Verhandeling over de Nederlandsche Dichtkunst.*

na het eerste deel. Wat de *pause* aengaet, de zelfde schryver houdt die voor een enkel « tusschentooneel » (1), terwyl men hier zegt : « ende men speelt pause » ; verder zingt men Te Deum, Sanctus, enz., waeruit men reeds met genoegzame zekerheid zou mogen besluiten dat de *pause* een muziekstuk moest zyn, hadden wy niet hier ter stede het woord behouden voor het beyaertspel, waer de muziekstukken *pause* genoemd worden. Voeg hier by dat, by de aenkondiging der plegtigheden van onze schuttersgilden en broederschappen door het klokkenspel, de onkosten bepaeld zyn op eenen schelling per drie *pausen*.

Wat aengaet de aenteekeningen en verklaringen, dewyl de uitgave van dit werkje alleen voor taelkundigen bestemd is, zyn wy zoo matig als mogelyk daeromtrent geweest, slechts eenige weinig gebruikte woorden en sommige hier te lande nog in zwang zynde spreekwyzen aenstippende. Men zal bemerken de engelsche uitgalming *Hau ser! Wa boe!* de zeemansroep *Wat hau?* Deze vreemde woorden waren door den koophandel hier ingevoerd en, dewyl lange jaren de wollenhandel onze stad had doen bloeijen, is het niet wonder dat toen ter tyd engelsche uitroepingen en spreekwyzen in den mond des volks waren overgebleven, en dat zy heden zelfs nog bestaen, als laetste bewys van onzen gewezen rykdom.

J. K.

Audenaerde, 24 Mei 1846.

---

(1) *Verhandeling*, bl. 181.

HET SPEL

VAN DE V VROEDE ENDE VAN DE V DWAEZE MAEGDEN.

Pause.

PROLOGHE.

EDELE, notabele heeren ende vrauwen,
Wilt hooren, zwyghen ende anscauwen
Een gheestelic bewys, sonder faelgeren,
Wy zoudent hu gheerne declareren,
Tuwer alder vrueght ende recreatie,
Niet lanc maken, maer op corte spacie,
Simpel ende ruydt, naer ons intencie
Wel betrauwende uwer excellencie
Dat ghyt onfaen zult voer tgoede,
Twerck van de V Zotte ende de V Vroede,

Na dat ons devangelie doet vermaen.
Ic bidde u allen, latet ter herten gaen;
Wilt hooren, zwyghen ende verzinnen,
Men zal ter stond hyer gaen beghinnen.

Pause.

Sonder schuuven comt deze maeght uute.

VREESE.

Och waer zal ic nu gaen om raet!
Want al myn begheeren daer toe staet,
Mynen Heere, mynen Godt te ghelieven boven al,
Al ben ic noch in deertsche dal
Ic zaude gheerne myn leven daer toe voughen,
Maer boven al staet my te zinne
Zyn edele ghenouchelicke minne,
Och! och! hoe zal ic daer toe gheraecken!

HOPE.

Myn gheminde suster, wy sullent wel maken;
De Godlicke goethyet es zo groot,
Hy en zal ons laten in geenen noot:
Daer in staet te vullen myn betrauwen,
An gods goethyt wil ik my hauwen.
Gheen desperacie en mach my doen belet,
Mits de Gods gracie, die heb ic met,
Dus leede ic myn leven al in vrueghden,
Godt gheve my voort te gane in duegden,
Daer ic hem mede mach zyn bequame
Ende leven dat ic hem zy anghename
In minnen ende in caritaten.

CARITATE.

Dat doet my alle eerdsche dinghen laten,
Ic ben zoo vol der godlicker minnen
Dat al myn affectien van binnen
Al te male werden berooft.
Ic kent hi es verre myn overhooft;
Och! of ic wiste dat hi myns zochte,
Ende ic hem ghelieven mochte,
Ic kenne dat ic hem niet weerdig en ben;
Myn herte, myne ziele es al om hem:
Maer myn cleenheyt es zo snoode (1)
Ic scamps my dat ic hem dit noode;
Mynne doet my myn zelfs vergheten
Hoe lange, hoe lange zal ic verbeiden
Ende zyns ontbeeren (2).

GHELOOVE.

Naer Godlicke liefde staen al myn begheeren,
Daer ic alle wylen zeer na pooghe;
Maer zyn weerdigheit is soo hooghe
Dat icker voren ben bevreest;
Hi es vader, zone en heleghen geest,
Een warach (3) Godt in drie persoonen;
Zyn stede es in de hooghste troonen,
Zyttende tzyns vaders rechter handt,
Daer hi zynen eeneghen zonen ut neder zandt

---

(1) *Snoode*, vilis, malus, contemptus, KIL. maer hier voor ootmoedig.

(2) *Ontbeeren*, on-beeren, laten, niet gebruiken.

(3) *Warach*, verkorting van warachtig.

In Marien, der maeghdelicker nattuere,
An nemende onse menschelicke figuere,
In dit allendich dal vol zonden
Huten welcken hy ons heeft ontbonden;
Met zynder passe ende bitter doot,
Heeft hi ons bracht ut alder noot.
Houden wy dat vaste in ons memorie,
Et zal ons leeden ter eewegher glorie
Daer leven ende vrueght es eewelicke.

OOTMOEDIGHEIT.

Na dat wy minnen zo hoochelyke,
Zo laet ons te gronde ons selven verclenen
Ende ghetydelicke ons zonden beweenen,
Want die licteekenen van de wonden,
Die wy voormals ontfinghen by de zonden,
Duchtic dat zeere zal moghen meshaghe
Den heere wyens minne dat ic draghe;
Maer hy es onfermemnich ende vloeinde van gracie.

CARITATE.

Nu gaen wy dan yvers in contemplacie,
Daer wy ons houden in eenicheden,
Ende keeren ons ten devoten ghebeden;
Nu gaen wy alle onverscheden,
Ic zal ons in eene plaetse leeden,
Daer zullen wy zyn ut alle gheruchten,
In weenen, bedelen ende in ghezuchten.

Pause.

De wyse maeghden vertrecken; de dwaese commen ut, Eerst:

TYTVERLIES.

In alle dinghen willic ghenoechte maken,
Ende stellen bizyden alle zaeken,
Die mynner herten mochten bezwaren.
My wondert hoe Roeckeloose, myn zuster, mach varen?
Want in langhe en heb ic van haer niet ghoort,
Wat, ic wachte, zu en compt niet voort;
En al quamse, ic en heb niet ghereet;
Dus, willic wafelen gaen temperen, Godt weet,
Op aventuere of zy quame.
Ic wilde zo wel dat zyt vername,
Wat hau! ziet waer zy comt ghestreken,
Ja, boe! zy es zo mooylick te ghereken.

ROECKELOOSE.

Tytverlies, wat goegheluc zitty en maect?
Zydi daer ter lucht ghezeten?

TYTVERLIES.

Wat dinghen dat ik make?

ROECKELOOSE.

Wat? jae;

TYTVERLIES.

En ziede niet dat ic tempere?
Ic zaude gheerne wafelkens eten, wildi met?

ROECKELOOSE.

Stechse voort, ja ic, wat wil ic bet?
Daer en zaude ic niet gheerne achter bliven.

TYTVERLIES.

Wel; wildi commen, wy sullen wat zots bedriven,
Maer waer es suster Hooverdye?

ROECKELOOSE.

Zu es daer binnen gaey ende blye
Ende heeft haer mooylic staen pallullen [1].

TYTVERLIES.

Of icse noode, en zaudse niet willen commen smullen [2].

ROECKELOOSE.

Godt weet, jaese, dat ware haer eenen vondt;
Wil icse gaen loopen halen?

TYTVERLIES.

Ja ghy,

ROECKELOOSE, *gaet, clopt.*

Ic looper omme ter stond,
Hauser! hau! joffer Hooverdie, zydi niet thus?

HOVERDIE.

Wie clopt daer also rudelic? wat benedicete? ic hoore abuis.

ROECKELOOSE.

Ic ben Roeckeloose, u sustre, kendi my niet?

HOVERDIE.

Zy dit, my gaf wonder watter briet!

---

(1) *Pallulen*, by Kil. impedimenta, surcinæ, maer hier als spottend werkwoord, in het vransche *s'attifer*.
(2) *Smullen*, wat lekkers eten.

ROECKELOOSE.

Ja ic bent, joffrau Hoverdie.

HOVERDIE.

Staet ut den weghe, dat ic lye,
Ende doet my mooylic reverencie.

ROECKELOOSE.

Hoe zal ic dat doen?

HOVERDIE.

Altoos nyghen in myn presencie
Ende buyghen de knien.

ROECKELOOSE.

Eist aldus goedt?

HOVERDIE.

Nu nog eens, laet zyen?

ROECKELOOSE.

Nu ziet dan, dats myn alder beste.

HOVERDIE.

God gheve u een goet jaer, dats wel ghedaen!

ROECKELOOSE.

Nu comic om hu, ghy moet met my gaen;
Wy zyn ghenoot ten etene.

HOVERDIE.

Wye heeft ons ghenoodt?

ROECKELOOSE.

Tytverlies, dats goet om weten,
Die zal ons backen de wafelen.

HOVERDIE.

Ic ben altoos gheerne een ter tafelen;
Als men wilt, ic ben bereet saen,
Ja maer dat myn pareersel zonder waen,
Al nistich staet zonder letsel, ziet,
Want ic en zoude ghelyden niet
Dat ic boven al niet en ware ghepresen
In cyerheden ende in behaghelichiet claer;
Gy hebt my gheclopt zo gheringhe
Dat ict niet al en mochte volbringhen,
Daer om zegt my in trauwen goet
Of al op zyn gentste staet, metter spoed,
Om van elcken wel bezien te zinne?

ROECKELOOSE.

Jaet, juffren Hoverdie, na de zinnen mynen,
En zie icker gheen letten; staet gheel op de duere.

HOVERDIE.

Maer ziet men dat gaut wel van myn tuterluten?
Van myn gordyrren en van myne tuiten al omme,
Om dat men weten mach waer af ic comme
En dat men my biede reverentie ende heere.

ROECKELOOSE.

Jaet, joffer Hoverdie, in allen keere
Ziet men alomme blincken het gaut,
Dat elcken behaghen mach diet anschaut,
Zo dat ic niemant en weet us gelicke

HOVERDIE.

Ja, maer wilt my alomme wel bekycken,
Datter doch gheen stof, hoe cleene het zy,
Of vuilicheet an myn cleederen en zy,
Ende trect dat haer van mynder mauwe.

ROECKELOOSE.

Geeren, joffer Hoverdie, op alle trauwe;
Gy zyt al scoone, ghelooves my.

HOVERDIE.

Zo willic my dan stellen te gane met dy,
Naer dat ghy zegt dat ic wel ben bereet,
Maer myn suster Ydelglorie moet ooc mede.

ROECKELOOSE.

Dats waer, Godt weet.

HOVERDIE.

Ja, want wy en mogen niet zyn ghescheen.

ROECKELOOSE.

Ghy moet commen onder u lien been;
Roep se voort.

HOVERDIE.

Ydelglorie, myn suster, hebdies niet ghehoort?

YDELGLORIE.

Jaic, jaic, ic comme ter stont zonder verbyden.

HOVERDIE.

Nu comt, wy gaen ons alle vermeyden.

YDELGLORIE.

Ziet, ic ben hier.

HOVERDIE.

Wey boye! Ghy staet wel fier,
Certein! ken hadu byna niet ghekent!

YDELGLORIE.

Ic heb my ghestelt zus gent
Om dat my elc zou pryzen.

HOVERDIE.

Ghy moet hebben gracelicke wysheyt
Ende mooij te proncken, al wardi de bruit.

YDELGLORIE.

Proncken, daer ben ic de vamdrach (1).

HOVERDIE.

Wat, dat es waer, ghy zyt den dutter (2) af?

ROECKELOOSE.

Nu makes een comaf en stellen wi ons te ganghe.

ZOTTECOLLACIE.

My dincke als bende ic langhe,
Niement en zaude myns ghedencken,
By geere! ic wilder nochtans met,
Al zoudic op myn een been pincken.

---

(1) *Vamdrach*, waerschynelyk vaendrach; men zegt alhier : den vaendrik voor vaendrager.

(2) *Dutter*, dutten is by Kilian : *delirare*, doch hier niet toepasselyk; zou wel van eene gewoone engelsche spreekwys kunnen afkomen, toen men het woord niet verstaet, en zou dan uitkomen op : *wat is het daer gy den* DING *af zyt?*

ROECKELOOSE.

Zottecollacie, ghy waert binnen al vergheten,
Ghy moet commen helpen de wafelen eten,
Wy en mueghen uuwes niet ontbeeren.

ZOTTECOLLACIE.

Wa, dats waer, Heere! Nichte, meer dan de hooftzeere.

HOVERDIE.

Myn zuster Ydelglorie, gaen wy onder ons tween.

ROECKELOOSE.

Ic waut, ghyn dooght niet verscheen,
Nu gaen wy voort als betaempt.

(Gaet wat voort ende dan blyft staende.)

TYTVERLIES.

Wey boeyt! nu werdic seer bescaempt,
Want dit es de .... met allen,
Ende deze prondel wilt my ook ontvallen:
Joffer Hoverdie, ic heet u feestelic willecom
Met grooter weerden,
Ende buighende myn knien tot bider eerden.

HOVERDIE.

Godt weet, en daedys niet, ic ghinck mynre veerden.

TYTVERLIES.

Joffer Hoverdie, ic heb hu doen nooden ten etene.

HOVERDIE.

Tytverlies, staet op, tes my ghedaen te wetene,
Daer om ben ic hier ooc ghecommen spelen.

(Nu bringh men een becken omte dwuane.)

TYTVERLIES.

Joffer Hoverdie, by uwen oerlove ghevraecht,
Belieft uw handen te dwaenen.

HOVERDIE.

Tytverlies, dit zoude wel betaemen;
Maer Ydelglorie, myn suster, duaet vooren, ghy.

YDELGLORIE.

Bonnes paeys! gaet ghy voren, ic comme hu by.

ZOTTECOLLACIE.

Keri en benedicite! zullen wy hier langhe staen?

HOVERDIE.

Nu comt, laet ons alle tsaemen duaen.

YDELGLORIE.

By uwer weerdicheden, dat en zal niet zyn,
Joffer Hoverdie, ic biddu, duaet ghy vooren.

ZOTTECOLLACIE.

Wa also, also, ghy maect alle zo vele roes,
Laet ons dan duaen naer ons pattooys.

TYTVERLIES.

Nu! laet ons nu gaen zitten ter tafelen;
Maer ic en hebbe niet anders dan wafelen,
Ende ons es brocht fynen claeryt,
Ghy en zyt niet ontfaen naer huwe weerdicheit
Of naer huwen hooghen staet.

HOVERDIE.

Tytverlies, dats wel gheseyt!

(Hier stelt men de tafele met spyse daer op.)

TYTVERLIES, *al gaende.*

Nu gaen wy, joffer Hoverdie,
Wy zullen ghenouchelic zyn ende bly,
Ende maken goede chiere;
Comt ende volght alle viere.
Nu, joffer Hoverdie, gaet zitten vooren.

HOVERDIE.

Ik zaude my ooc anders lichtelic stooren,
Nochtans moetic bewysen myn eerbaerheit,
Suster Ydelglorie, comt sitten.

YDELGLORIE.

Dat en doen ic niet, voor waer ghezeit,
Et ware groot onrecht; zit voren, wy volghen.

HOVERDIE.

Nu ziet, ic doe dat ghy my zegt, compt, zidt by my.

YDELGLORIE.

Orsa! wel an, ic comme u by;
Roeckeloose, myn suster, zidt ende volght hier aen.

ROECKELOOSE.

By uwer werdigheit, Tytverlies moet voren gaen.

TYTVERLIES.

Dat en zal niet zyn; gaet ghy.

ROECKELOOSE.

Nu! in Gods minne dan; ziet,
Dats met orlove, en belght hu niet.

TYTVERLIES.

Nu commic hier by hu zitten ; Zottecollacie , comt
Zidt nevens myne zyde.

ZOTTECOLLACIE.

Wat , daer zal ic wel zitten ;
Ic doet zeer gheerne ; Godt zeint [1] ter maeltyt.

TYTVERLIES.

Joffer Hoverdie , tast toe ende eedt.

HOVERDIE.

Ic doet zeer wel , maer dat ghy hu selven niet en vergheet.

TYTVERLIES.

Neenic vry, zuster Roeckeloose , gaet hem by en steect
U hand in de plateelen.

ROECKELOOSE.

Ic doet zo wel , ic heb hier een gheheele ,
Maer Ydelglorie , my suster, eedt over qualic.

YDELGLORIE.

By de paijse , qualic ?
Ic ete met allen wel.

ZOTTECOLLACIE.

By de lancken ! ic stacker twee in myn vel ,
Ja , alwaert ooc noch veel meer.

ROECKELOOSE.

Ghy zegt wel , maer ghy dient my te teer,

---

(1) *God zeint*, omstreeks Audenaerde zeggen de landslieden nog : God zeint , voor God zegent.

Joffer Hoverdie, ic bringht u een vriendelicken dronct,
Bidden dat Ydelglorie niet vergheten en zy.

HOVERDIE.

Ic wachs van hu nae jonstelicke zeden,
Myn zuster Ydelglorie, my es voer u ghebeden.

YDELGLORIE.

Ic verwachts gheerne ter tit van nu.

TYTVERLIES.

Zottecollacie ic zie op hu.

ZOTTECOLLACIE.

Dat mercke ic wel.

TYTVERLIES.

Ic meene hu ende niemant el.

ROECKELOOSE.

Wie zal ons wat ghenouchelic voort bringhen,
Joffer Hoverdie, zuldi ons niet en lideken zinghen?

TYTVERLIES.

Ic hadt haer ooc ghebeden hadic ghedurst.

HOVERDIE.

Ailace, ic ben al vercaut op de burst;
Mynen zanc en zaude niemende verhaeghen.

YDELGLORIE.

Kene ic, bids u, een liken of twee.

HOVERDIE.

Ja ende neen; ten zoude niet doghen;
Ic ben zoo verstopt, ken zaeghs hoe ut te bringhen.

ROECKELOOSE.

Ke benedicite! gy plaeght zoo wel te zinghen,
Ende eist nu al ghedaen?

HOVERDIE.

Ic zegghu zeker, ten zou niet gaen;
Ken can ooc anders niet dan discant [1],
Ende hier en es niemant naer myn hant;
Zingt ghy, ic stelle hu in myn state.

ROECKELOOSE.

Wa, iuste Heere! dat zoude my wel afgaen!
Ydelglorie, zingt ghy ons iet.

YDELGLORIE.

Zonder twifel ic zoude gheerne doen,
Maer plat hute, ken cans niet.

TYTVERLIES.

Wat, ghy maect alle zo veel rooijs!
Ic zal gaen zinghen na myn pattoys,
Zottecollacie, helpt my ende zingt met.

ZOTTECOLLACIE.

Ic zalt doen gheerne, voor waer,
Maer ken can niet zinghen dan int fosset.

TYTVERLIES.

Ja wel, dats my ghenoegh

(1) *Discant,* eene zangwyse?

ZOTTECOLLACIE.

Heft ghy dan op, na hu ghenoechte,
Ainsy que vou plaist.

TYTVERLIES.

Nu hoert alle, want tes 't doncker auweet [1].

(Hier zinghen zy een versken of twee al te gaere.)

HOVERDIE.

Cest assees, cest assees!

TYTVERLIES.

Joffrau Hoverdie, ghelieft hu hier yet meer te doene?
Ghy zyt hier soberlic ontfaen.

HOVERDIE.

By uwer weerdicheden, ic heb goede ciere ghedaen;
Orsa sa! willen wy ons niet gaen verspachieren,
Ende eens onse zinnekens recreeren,
Op dat onse spyse te bet mach zyncken.

YDELGLORIE.

Joffer Hoverdie, tsoude my goet dincken,
Dus laet ons al tsamen gaen
Vreught antieren naer betamen;
Maer waer willen wy heenen gaen?

ROECKELOOSE.

Zullen wy hier noch langhe staen?
Gaen wy daer alder ghenoechelycst mach wesen,

(1) *'t Donker auweet*, het auweet was hier ter stede de torrewacht; dus 't donker auweet moet het liedeken van den nachtroeper zyn, spotsgewyze gebruikt.

In vergaderinghen of feesten ghepresen,
Daer hebben wy vulle vrucht al teenen.

HOVERDIE.

Daer ben ic liever dan yevers alleene,
Ic slachte ooc den spreewen tallen tijden,
Ik gae my geern in den meesten hoop verblyden,
Daer mach men allen fantasyen veriaghen.

TYTVERLIES.

Laet ons gaen henen zonder vertraghen;
Gaet voren, joffer Hoverdie, naer hu gherieven,
Wy volghen alle naer hu believen;
Mocht dat geluut zyn van musyken!

ZOTTECOLLACIE.

Op dat men ons alle wel mach bekyken,
Want daer men musyke zal hantieren
Vergadert volc van alle mannieren,
Naer de melodye, gheluut ofte clanc.

HOVERDIE.

Nu, volgt my alle, dit es ganc (1),
Myn zuster Ydelglorie, gaen wy tsamen.

(Dan keertse haer omme na de drie ander.)

Gaet, gylieden, te gader, naer tbetamen,
Maer en comt my emmers niet te by,
Op dat mynen steert zynen cours hebbe vry,
En dat ic mach gaen te myne ghemacke.

---

(1) *Dit es ganc*, nog heerschende volkspreuk voor te beduiden aengaen, weggaen.

ROECKELOOSE.

Gaet, wy en zullen hu niet ghenaken.
Pause.

De dwase maeghden vertrecken ende de vroede ontsteeken haer lampten binnen der pause. Als de pause ut es, zo spreekt Vreese dese navolghende sprake, staende in haer huiseken.

VREESE.

Myn zusteren, staet op; laet ons lampten bezorghen,
Want et naecket zeere den morghen,
Dat den brudegoem commen zal.

Nu gaen zy alle ute ende men scuuft die gordinen toe.

CARITATE.

Wy zyn bereet over al.
Ic heb myn lampte ghevolt, in overvloet ende mate,
Met goddelicker mijnne der caritate.
Naer de comste myns brudegoems hebbic verlanghen;
Zyn minne hut my zo bevanghen
Als dat ic hier niet en can ghedueren.

HOPE.

Met vaster hope talder hueren
Hebic myn lampte gherepareert,
My en mach deeren gheen desperacie:
Ic ben onthauden mids der Gods gracie,

Daer werde ic af gheconforteert,
Ende al myn leven staet ghefondeert
In vaster betrauwen te hem waert ghekeert;
Godt zy ghedanct, gheloft, gheheert!

GHELOOVE.

Met warachtich gheloove dat niet en faliert,
Heb ic myn lampte wel versiert;
Tes een olye die zeere verclaert,
Dus verwachtic mynen brudegoem onvervaert.

OOTMOEDICHEIT.

Met ootmoedighe kennesse al mynder scult,
Daer heb ic myn lampte ooc mede gevult;
Dats een olye, die Godt zeere versacht :
Ic pynse te bewaerne dach ende nach.
Wie se niet en heeft, es ziende blindt,
Want se es van alle dueghden 't fondament.
Hier mede gae ic mynen brudegoem teghen,
Want duer zyn gracie heb ic se vercreghen.

VREESE.

Met alle rechte ben ic verhueght,
Want ons es naekende groete vrueght;
Met discrecie ende by beschee,
Ic myn lampte met olye gheree,
Vol Godlicke vreese, die my heeft behauden,
Ende heeft my bracht ter eewigher vrauden;
Ic hebse ghegaert in al myn leven,
Nu zalse my groote claerheit gheven.

Gaen wy nu slaepen ende rusten ,
Wy zyn al bereet, ons mach wel lusten.

Nu gaen zy zitten slapen voer haerlieder huis, ghekeert totten volcke.

Pause.

Die dwase maeghden bringhen lampten met cleene lichte.

TYTVERLIES.

Roeckeloose, het es hier al by uuit.

ROECKELOOSE.

Hoe zo ?

TYTVERLIES.

Ic kicke in myn lampte ende vinde de olie al uute.

ROECKELOOSE.

Ic stae ooc in myn lampte en zien ,
Ic en vinder niet in van bedien.

HOVERDIE.

Ic hebbe ooc ghescrept ende ghescrapt
Ende ben al ut ghetapt.
Ic en vinder niet in.

YDELGLORIE.

Syet, de myne is ooc al huit.

HOVERDIE.

Wy hebbens alle een cranc ghewin !

ZOTTECOLLACIE.

Ons dinghen en dooghen al niet eenen bodt,
Wat zullen wy doen, wy werden al zodt.

TYTVERLIES.

Myn lieve zusteren, hebt goeden moet,
Ende en wederstaet hu dus zeere niet;
Hebben wy licht, het ware al goet,
Al en hebben wy der olye niet.

HOVERDIE.

Een lampte berrent dicwils wel also claer
Met cleene voedsele, wilt my verstaen,
Als een ander doet ter openbaer,
Die al vol olyen was ghedaen.

YDELGLORIE.

Costen wy ons lampten doch zo ghevoeden
Dat zy voer de menschen mochten scinen claer,
Al en waren zy niet ghelic den vroeden,
Daer om en gavic niet voorwaer.

ROECKELOOSE.

Ic hope zy zal wel dueren tot morghen;
Laet ons gaen rusten metten vroeden,
En van ons werpen alle zoerghen,
Blivende voert an met goeden moeden.

Dan gaen de dwaese ooc zitten slapen ter slinker zyde neffens de vroede ende haer lampten falgieren.

Pause.

Hier hut men eene curte pause; dan maecter een varlic gheluit ende zy werden alle ontwaect, maer zy bliven zittende. Dan roept men met luider stemme dese navolghende spraeke, maer diet spreect en ziet men niet:

Hoert, hoert over al! ic bringhe een nieu ghebodt:
Die overglorieuse almoghende Godt,
Die een verghere es van alle zonden,
Es hu naeckend in curten stonden.
Tes dien brudegoem; de bruidt comt hem te ghemoete,
Van allere qualen bringt hy hu boete.

Pause.

De vroede knielen de wilen voer hemelric ende verscieren hare lampten met meerder lichte, ende de dwase staen.

HOVERDIE.

Amy, amy! myne susteren, en hoort ghy niet dat vervarlic trompet,
Dwelc alle menschen roept ten oordeel, ende wy moeten daer [met;
Want onser conscientien zal werden openghedaen,
Ende wy zullen loen naer onse wercken ontfaen.

YDELGLORIE.

Amy! Amy! Lacen! wat ons ghesciet!
Want dat scheen te zyne es nu niet.

TYTVERLIES.

Wee my! wat zal ic nu te hande slaen,
Want al ons licht es hut ghegaen!

ROECKELOOSE.

Och Godt! Hoe deerlic es my dit ansien,
Ic en weet niet wat van ons zal ghescien!

ZOTTECOLLACIE.

Wy mueghen ons wel bedroeven!

HOVERDIE.

Wilden ons de vroede mede deelen?

ZOTTECOLLACIE.

Laet ons proeven.

YDELGLORIE.

Gaen wy terstont!
Ic vreese 't zal hemlieden gheven bont;
Maer nochtans laet ons gaen bezien
Of ons eneghe gracie mochte ghescien!
Pause.

Dan gaen zy totten vroede met ghemacke, niet zegghende tot dat Ootmoedicheit ende Caritate gesproken hebben, de vroede maeghden staen ende keeren hemlieden totten volcke ende

OOTMOEDICHEIT spreect:

O myn susteren! De brudegoem heeft ons zyn compste te weten [ghedaen,
Hier om, laet ons alle hem te ghemoete gaen,
Met dieper ootmoedicheit ende kennisse onser cleenheden,
Ende met hoogher verstanisse zynder goetheden.

CARITATE.

Dus syn wy alle bereet met grooter vrueghden,
Want duer Gods gracie zyn ons lampten verciert vol dueghden,
Ende met berrenden minne al raiende claer;
Gaen wy hem teghen ende volghen hem naer.

Nu keeren hem de dwase maeghden totten vroeden, hemlieden biddende en zegghen;

ROECKELOOSE.

O Caritate, o weerde vrauwe!
Ic bidde u op alle trauwe
Dat ghy my van huwer olye wilt deelen met.

CARITATE.

Ken mach u niet gheven, tsoude my doen belet,
Ken hebber niet ghenouch om hu ende my,
Maer gaet ten vercoopers ende coopter dy.

TYTVERLIES.

O helighe Hope, ic bidde hu op alle bede,
Deelt my van uwer olyen mede?

HOPE.

Myn olye en mueghdi niet verwerven,
Ic moetse behauden, ken machse niet derven;
Ic en hebber niet ghenoech om ons been,
Maer gaet ten vercoopers ende doet hu ander bereen.

HOVERDIE.

O heleghe Vreese, tbeghinsel der dueght,
Deelt my van uwer olyen of ghi mueght?

VREESE.

Dat ghy my bidt es bede verloren,
Myn olye moet ic selve oorboren,
Ten mocht ons beede niet profiteren,
Dus en can ic u niet ghesustyneren.

YDELGLORIE.

O salich Gheloeve, dwelc niet en mach vergaen,
Deelt my van uwer olye eenen traen?

GHELOOVE.

Myn olye en mach ic u niet gheven,
Want ic daer zonder niet en mach leven,
Ghi hebt ghebeit al veel te laet,
Dus radic hu dat ghy elders gaet.

ZOTTECOLLACIE.

Ootmoedicheit, zalighe maeght!
Deelt my van uwer olye, die ben versaegt!

OOTMOEDICHEIT.

Zottecollatie, ten mach niet zyn,
Ic moeter mede verchieren de lampte myn;
Myn olye en mach u niet gheschien.
Gaet liever ten vercoopers ende coopter ulien.

ZOTTECOLLACIE.

Nu compt dan ende laet ons coopen gaen
Oft anders wy in grooten pryckel staen.

Pause.

Dan gaen zy van daer ende de vroede gaen den brudegoem teghen ende men scuift den hemel open ende men zingt Sanctus. Die wyle zijt onse Heere ende de bruidt voor onse heere met blyscepe van contemplacie, ende twee inghelen van beede zyde werpen wierooc.

VREESE.

Ontfangt my, Heere, na dyn hutsprake, ende ic zal leven;
Myn langhe verbeiden bidt dat met vreesen, willet my vergheven.

HOPE.

Dyne ruecke zoet heb ic mids hopen van verren beceven [1],
Ontfanghs my, Heere, na dyn huutsprake, ende ic zal leven.

CARITATE.

Doet my voortmeer zonder eenich middel den minne ghesmaken,
Ontfangt my, Heere, ende ic zal leven, naer dyn huutspraken.

GHELOOVE.

Ontfangt my, Heere, na dyn huutsprake, ende ic zal leven;
Myn ziele hebic met vasten gheloove tot dyn verheven.

OOTMOEDICHEIT.

Mids dlanghe verbeien en wilic my, Heere, niet confonderen,
Met uwer presentie, wilt myn cleenheit voort sustinueren.

Pause.

Dan gaet den brudegoem hemlieden teghen ende zy bliven knielende.

DEN BRUDEGOEM.

Nu comt, myn utvercoren bruden,
Comt, myn duven, ghy zyt al schoone,
Ic zal hu gaen leeden in mynen throone,
Daer zult ghi eeuwelic regneren;
Met vrueghde zal ic hu daer croonen,

(1) *Beseven*, van be-seffen, *comprehendere, simul capere.* Kil.

Ende met eewegher minne in mi belucken,
In zoeter weelden zaldi mins ghebruucken,
Want ghi alle stryden hebt verwonnen,
Ende als bloiende roosen in der zonnen,
Zydi volbloeijt in mynder minnen :
Nu comt myn uutvercoren vriendinnen,
En volght mi in myns vaders ryke,
Daer zuldi volbloeijen eewilicke.

CARITATE.

O vlammende vier, o lichtende lantern !
My en staet niet langhe us tonbeeren!
Want myn aderen zyn al ontploken,
Ende in mynre herten haudic beloken
Dyn glorieuse Godlicke minne.

DEN BRUDEGOEM.

Nu comt, myn brut, myn cuenighinne,
Ghi zult met mi ten hemel varen,
Daer zal ic u bloet myn indue verclaren.

Dit zegghende neemt Caritate op, ende dan blyfty daer staende.

VREESE.

O alder hooghste goetheit, vol alder ghenaden,
Van aller belemmerthède vindic my ontladen,
Ic werde verhueght in uwer presencie ;
Dus love ic hu met dancbarigher reverencie.

De Brudegoem heft dese op, als dander, ende voert elc besonder die daer naer volghen, elc als zy ghesproken heeft.

DEN BRUDEGOEM.

Nu zyt ghetroost en wel te vreden,
Want alle tempeest es duer gheleden;
Nu zuldi bezitten dat hemelsche lant.

HOPE.

O almachtich God, die over al hebt doverhant,
My heeft zeer verlanct naer huer anscauwen,
Want nooit en constic hu mestrauwen
Om dat hu goetheit es so groot.

DEN BRUDEGOEM.

Die zuldi bevinden claer ende bloot,
In myn vaders huis zal ic hu leeden,
Nemmermeer en werdi van my verscheeden.

GHELOOVE.

O afgrondighe wysheit, vol caritaten,
Daer ic my aldoos toe hebbe verlaten,
Zonder cesseeren al in myn leven,
Dyne goetheit hebic wel beceven,
Daer ic hu zonder verlaet af dancke.

DEN BRUDEGOEM.

Nu comt, myn duve, myn wyngaert-rancke,
Comt, volght mi in myns vaders hof,
Want my es zo ghenouchlic dynen lof.

OOTMOEDICHEIT.

O ghevroucheliker prieel der reinder jueght,
Vol alre zoetheden, vol alder dueght,

Van uwer presencie wert my zo wel,
Machic hu behauden, ken gheer niet el,
Maer myn snootheit es zo cleene.

DEN BRUDEGOEM.

Nu comt, myn duve, ghi zyt die ic meene,
Want uwen reenen, oetmoedicghen gront,
Heeft mi behaeght in alder stont.
Nu, volght mi alle, zonder verscheeden,
Ter eewigher vrueght zal ic u leeden,
Daer zuldi ontfaen uwe croone:
Comt, weerde brudekens, ghi syt alle scoone,
De inghelen verwachten ons met jubilacie,
Nu ontsla ic u van alle tribulacie.

Nu gaet hi ten hemele, ende die vroede maeghden nyghen hem toe, ende als hy in den hemel es, zo staet den brudegoem ende bruet ende dander knielen alle, ende de inghelen gheven het wierooc tot dat *Benedictus* hut es; dan staen de inghelen op, ende de vroede blyven knielende ende zinghen: *Suscipe nos Domine.*

Hier croont hi Caritate ende steect haer een vingherlinc an de hant, ende voort alle dander een tegader binnen der pause.

Als zy alle ghecroont zyn, zo gaet den brudegoem zitten ende de bruut neffens hem; dan zingt men *Te deum laudamus*, *Sanctus*, ende dan knielen si alle, maer den brudegoem blieft alleene zittende.

Pause.

Als *Te deum* ghesonghen es dan gaen de vroede voer den brudegoem zitten op et bancsken

ende men speelt pause; daer naer scuuft men den hemele toe, ende de helle gaet open.

LUCIJFER.

Waer zydi alle, ghi quade valanten [1],
Stelt hu te wercke als cloucke sersanten [2],
Daer esser ons nu wel vyve ontspronghen,
Die ons lyedeken niet en hebben ghesonghen,
Waer omme dat ic zeer toornich ben,
Ende ic en mach my niet vreken an hem;
Maer daer zynder noch veel achter bleven,
Doet dat my die dan werden ghegheven,
Dat ic daer myn scade an mach verhalen,
Ic zalt hulieden hardde wel betalen;
Maer eist dasi hulieden ontspringhen,
Ic zal hulieden zo swaerlic dwynghen
Als dat ghys hulieden niet en zult beloven.
Scerponderzouc, ic stelle hu hier boven;
Ziet dat ghyt wel met Sathanas bewaert,
En bringtse my alle vry onghespaert,
Zo zal ic hu dan hooghelic crooneren.

SCEERPONDERZOUC.

Lucifer, ghy sult noch wel gauderen;
Wy zullense alle zo sceerpelic angaen,
Dat ghyse noch wel zult ontfaen,
Weerde hemliede lief es oft leet.

---

(1) *Valanten*, van het vransche *valoir*.
(2) *Sersanten*, het volk zegt hier *serzant* voor *sergeant*.

LUCIFER.

Spoedt hu, den loon werdt saen bereet.
Pause.

Dan sluit men de helle, ende de dwaese commen voert ende spreken.

TYTVERLIES.

Joffer Hoverdie, zuldi zaen zyn bereet?

HOVERDIE.

Ja wy, ja wy, wy hebben olye ghecocht, Godtweet,
Die herde claer es ende fyn;
Ic hope wy zullen alle willecomen zyn.

YDELGLORIE.

Laet ons dan haestelic gaen meter spoet
By den anderen maegden, die zyn vroet,
Op dat wy met hemlieden int paradys gheraken.
Ende deeweghe vrueghde des hemels smaken.

ZOTTECOLLACIE.

Mach ons dat ghebueren voorwaer,
Zo hebben wy nu hemelrick ende ooc hier naer.

HOVERDIE.

Ailace! ic duchte ten zal ons zo niet ghescien,
Want ic en zie hier niemant van hemlien;
De poorte des hemels es vaste ghesloten,
Dus werd myn herte met drucken doergoten;
Die maeghden zyn binnen in vrueghden grooten,
En wy hier buten in grooter noot.

ROECKELOOSE.

Wat! Laet ons cloppen ende besien,
Ons mochte mescyn noch gracie ghescien.

Pause.

Dan gaense alle regghelincs voer hemelryc knielen ende weder zo spreect

ROECKELOOSE.

O Heere, Heere! doet ons open de duere des hemels en wilt [ons in laten.

DE BRUDEGOEM.

Hu roepen, hu bidden en mach niet baten,
Want roeckeloos heeft gheweest hu leven.

TYTVERLIES.

Genadeghen Heere, doet ons open de poorte des leven,
Wy zyn allendelic hier buten ghebleven.

DE BRUDEGOEM.

Ken mach verhooren niet hu bede,
Gaet wech, ghy en hebt hier gheene stede.

HOVERDIE.

Ontfermertighen vader, zacht uwen tooren,
Wilt ons troost gheven ende verhooren.

DE BRUDEGOEM.

Ghi en mueght nu gheenen troost ontfaen,
Ken kenne hu niet, dus moetty gaen.

YDELGLORIE.

O wortel van Jesse! o bloiende rys!
Wilt ons ontsluiten het Paradys!

DE BRUDEGOEM.

Myn paradys werdt hu ontseit;
Gaet, want ghy hebt te late ghebeit.

ZOTTECOLLACIE.

O! alderhoochste tresoor van melodyen,
Ontsluit ons de duere, als nu ten tyen,
Ofte anders es ons wee gheschiet.

DEN BRUDEGOEM.

Voer waer zegghic hu, ken kenne hu niet;
Waect, want ghy en weet noch dach noch stonden,
Noch ghy en hebt gheen zeker oorconden
Hoe langhe hu leven zal ghedueren.
Pause.

Dan staen de duase maeghden op ende keeren hemlieden totten volcke waert zegghende:

ROECKELOOSE.

Och, wee my! allendeghe creature,
Wat mach my nu baten myn roeckeloos leven,
Allen troost is my begheven!
Ic vinde my in grooter allende,
Ken weet tot wien ic my macht wenden;
Met grooter droefheit ben ic ontleit,
Alle ghenade es my ontseyt,
De duere des Hemels es my ghesloten,
Vol alder jammerhede ben ic doorgoten,
Dus moet ic in onsalichede eewech duere.
Och! hadic den tyt van eender huere,
Dat ic mocht verhalen myn scade,
Noch zoudic hopen op Gods ghenade.
Maer laece! neenic, et es te spade,

Want alle katyvicheden heeft my omvaen,
Ic ben bedacht, maer 't es te laet.
Wee my! wee my! wat groeter quaet
Heeft my myn roeckeloos leven bejaecht;
Nu blyve ic allendelic versaeght,
Wat zwaerder sententie heb ic vercreghen.

YDELGLORIE.

Och! hoe werdic nu wedersleghen
Ende verscrict in mynen grondt!
Want ydel glorie, die my zo wel anstont,
Heeft my ghebracht in groeter noet.
Van alle dueghden maecte sy my bloet;
Zu hielt my in myne ieught,
Daer hebic my ydelic inne verheught.
Al mach ic ooc eeneghe dueght hebben ghedaen,
Ic begheerder prys voer den menschen tontfaen.
Wee wy! waer henen zal ic my keeren!
Want ic en mach nemmermeer ascauden
Dat zalich ende minlic anscyn Ons Heeren,
Dus heeft my ydel glorie bedorven;
Hadic in myne moeders lichaem ghestorven,
Zo en waeric niet commen tot deser allenden!
Och, werwaert zal ic my nu gaen wenden,
Want al vol drucs ben ic van binnen!

TYTVERLIES.

Ay my, ay my! wat zal ic beghinnen!
Ic hebbe verloren deighen leven myn,
Ghelyc het water loopt in den Ryn,
Ende ben vergaen ghelicker wys,

Dat de zonne doet smelten het ys.
Ter derlicker huere was ic gheboren,
Mynen edelen tyt hebic verloren;
Dien en mach ic nemmermeer verhalen.
Van rauwe moet my therte falen,
Ende al myn zinnen moeten ghebreken,
Ken can mynen druc niet utghespreken;
Den rauwe quelt myn ziele van binnen,
Och, wat zal ic nu gaen beghinnen!
Het valt my al teghen van alle zyden!
Dit comt my toe mids de verloren tyden;
Vennicheit, droefheit en̄ bittere noot,
Die verpersen myn herte al totter doot,
Ailaes? ach arme! wat zal ic maken!

ZOTTECOLLACIE.

Wee! zotte collacie ende ydel spraken
Hebben my in groeter noot ghebracht;
Maer wel te spade ben ic bedacht:
In grooter allende ben ic ghezoncken,
Met alre droefheit ben ic duerdroncken,
Ende vol smerten es mynen moet.
Ic hebbe verloren het euwech goet,
Met ydel worden ende met quade.
Ay lacen! mynen rauw comt te spade;
Dit hebben my dydele spraken ghedaen
Dat ic dat gruelic vonnes heb ontfaen.

HOVERDIE.

Wee my! wat zal ic te hande slaen!
Myn hope es wedersleghen,

Fortune es my alomme teghen ;
Alle troost heeft my ghelaten ,
Vermeledyde hoverdie en mach my niet meer baten.
Ic diese so lustelic hebbe ghehantiert,
Ben in haer nette nu wel ghepiert,
Mids dat ic tpryckel niet en becief:
Alle die my heerden hadic lief;
Wee my! daer was ic gheerne by.
Ic vinde my bedroghen, aylaes! ay my!
Waer zyn myn vrienden ende groet ghezinden,
Die my sceen zo zeere minden,
Ende naer my quamen met groote hoopen?
Zy zyn my nu al afgheloopen!
Ic vinde my rontomme int verdriet.
Aylacen! het was al min dan niet!
Ic ben een vat der donckerheden
Vervult met alle zeerecheden!
Mochte hemel ende eerde zincken op my,
Ende ic van dese vonnesse mocht wezen vry!
Hadic hier voermals in ootmoedicheden,
Anroepen de moeder der ontfermicheden,
Zy hadde my in mynen noot ansien;
Maer lace! neenic, ken weet waer vlien,
Het es nu al met my ghedaen!
Ic moet nu loon voer myn weercken ontfaen.
Och! nimmer en mach ic troost verwerven,
Gods rycke moetic eewelic derven!

Pause.

Hier beghinnen hemlieden de duvels te ghelatene, sprekende tot den dwase maegden.

SCERPONDERZOECK.

Woeschai! noijt blyder van alle de daghen myn!
Poey! Poy! ach, ach! ai! ken wyste wat bedryvende zyn
Dan ghenoclic te springhen op en neer!
Gi ziet toch, heere,
Dit is myn weere.
Waer zyn zy nu, dese ydele tuiten?
Wat hau! haer lampten zyn huite,
Dat hebic vernomen herdde wel,
Daer om comme ic gheloopen zeer snel.
Ic zalt hemlien loonen, zwyght al stille;
I zalse gaen slepen met myn ghesellen
In den afgront van der hellen,
Ende worghe se by der kelen.
Tspel en zal ons niet vervelen,
Daer om zo wilic derwaerts gaen.

HOVERDIE.

Ay my! wat zal ic ter hande slaen!
Myn leden dincken my al verdwynen.

SCERPONDERSOUC.

Ten baet noch kaermen noch huilen van pynen,
Laet ons nu gaen al metter spoet,
Ghi hebt ghedreghen zeer hooghen moet,
Daer vooren zuldi loon ontfaen.

QUADENRAEDT.

Scerpondersouc, hoe macht hier staen?
Ons meester heeft naer hu groot verlanghen.

SCERPONDERZOUC.

Ziet, Quadenraet, wy hebbent hier te ganghe,
Zegt dat ons meester ons comme by,
Wy hebbent hier al ghewonnen vry.

QUADENRAET.

Dat zal hem dincken met allen goet.
Ic gaet hem condeghen metten spoet,
Ic loope hastelic wederomme.

SCERPONDERZOUC.

Gaet, zeght hem haestelic dat ic comme.

QUADENRAET.

Wat, Lucyfer, meester, hau! spoet hu zeere,
Het werdt al onse met volle keere!

LUCYFER.

Scerponderzouc, te goeder tit
Zide ghegaen, dies hebbic jolyt!

SCERPONDERSOUC.

Wy hebbender vyve in de nette ghevaen!
Ic hope wy zullender noch ander by bringhen.
Bereet de plaetse, ic comme zeer saen;
Zy conen zo wel ons liedeken zinghen.

LUCYFER.

Ic comme hu by tot haren verdriete,
Wy zullense nu gaen doen te niete,
Al hebben zy gheweest so fier,
Wy sullense gaen braen in thelsche vier.

SCERPONDERSOUC.

Alle tsamen met huye ende met haer!

LUCYFER.

Ras! brinct my die joffere vol hoverdie gheswollen,
Die willic subyt gaen rollen
In dhelsche stec,
Daer men niet en berrent dan sulfer ende gloyende pec;
Haren hoverdeghen bec
Wert daer haest gheciert;
Zondach noch mestdach en heeft zu gheviert;
Ic zalse te niete doen met myn venynighe clauwen.

HOVERDIE.

Och! hoe zwaer is my dit anschyn te anscauwen,
Haddic toch ditte gheweten te voren!

LUCYFER.

Tes te late dat ghi nu daeromme dynct,
Haddi dit van te voren overdacht,
Ghi vuil sletere,
De simpele ootmoedicheit ware hu nu betere
Dan hoverdien ende pompernyen,
Maer het dochten hu doen al fantazyen.
Hu blancketten ende hu ghestrycsele,
Ende al dyn ydel vernuft pareseeren,
Ten mach hu niet met allen proffyteren.
Zonder cesseren zuldi branden vroech ende spade,
Over hu en compt nemmer ghenade,
Dus werpse daer binnen in de gloeyende colen.

QUADENRAET.

Sleepse ten afgronde met huye en haren.

SCERPONDERSOUC.

Wel, wel! ic gaese nu over varen.

LUCYFER.

Wa! Ydelglorie, zyt willecomme!
Want ghy hebt my ghedient ter meenigher somme,
Als ghy ghinct glorieuslic al wispelen ende wayende,
Ende op hu teentjens gentelic drayende,
Ende doen ghy, als een venynich serpent,
Hu zelve maectet zeer dunne ende gent,
Gaende gheryndt, verchiert met selver en gaudt,
Als of ghy den keyser van den lande hadt ghetraudt.
Niet dan de menschen te behaghen, dat was hu hende,
Ghy peynsde dat hu niemant en kende,
Maer ghi waert verdoolt en dwazelic ingien,
Dus hebdi hier duere deewich verdriet verdient.
Hu en weetic nu gheenen anderen raet
Dan dat ghy het helsche vier voor uwen loon ontfaet.

YDELGLORIE.

Och! of ic nooint en hadde gheleeft,
Zo en hadic ooc niet in zonde ghesneeft.

QUADENRAET.

Tes nu te late om penitencie,
Compt en onfangt nu dyn sententie;
Wy zullen hu leeren ons liedeken zinghen,
Wy zullen er vroilic op dansen ende springhen.

LUCYFER.

Maect ons van dese luffe quyte!

SCERPONDERZOEC.

Werdt ghedaen, Meester, hu ghebot,
Ic gase werpen in eenen zienden pot.

LUCYFER.

Hau! Roeckeloose, hoe zydi hier gheraect?
Hoe hebdu hu dinghen aldus ghenaect
Ende int raboy messelic ghesteken,
Den tyt us levens roeckeloos versleten?
Met de hoverdie waerdi gheerne een,
Om schossen en brassen (1) waerdi licht te been.

ROECKELOOSE.

O allendighe creature, wats my ghesciet,
Dat ic my vinde in dit verdriet.
Wee my! ic moet in deewich torment zonder aflaten!

LUCYFER.

Wat quaet jaer! hoe zuldi hu ghelaeten!

PELSABUIC.

Beidt, Meester, laet my met haer ghewerden,
Ic zalse gaen met voeten terden!

LUCYFER.

Comt herwaerts au! ghy Tytverlies,
Want zeer neerstich hebdi ghedaen dat ic hu inblies,
Dwelc was juust naer myn kas een paer,
Een paternoster te lesene viel u veel te swaer,
Maer om te dansen ende te oneeren gheele nachten lanck,

---

(1) *Schossen en brassen*, schossen is alhier een kinderspel die hunne lekkernyen deelen, en brassen, na het fransch *brader*, word nog dagelyks gebruikt.

Daer toe en waerdi niet te cranck.
Dwas wel uwen danck,
Zulcs mocht men beseffen ;
Maer aen den zanc der deugden en wildi niet heffen,
Dat docht hu al tateringhe ende groot dangier,
Dus leetse van hier in het eewich vier.

TYTVERLIES.

Ay ! myn herte is in grooter persse !

LUCYFER.

Ach, ach, ay ! zaudt ghy bet hebben ghevaren,
Ghi hebt my ghedient zo vele jaren !

PELSABUIC.

Comt hier, hau ! Tytverlies, ziedi niet dat ic wincke?
Ic zal hu in dien afgrond der hellen zincken.

LUCYFER.

Willecomme, Zottecollacie, myne vriendinne bysonder,
Waer hebdy zo langhe ghedraelt, hebic wonder.
Zydi nu gheel tonder, coendy niet met allen
Hu verwecken in alle zaken waren hute . . . .
. . . .

(Hier ontbreken eenige versen.)

PELSABUIC.

Achaij, achije ! wy gaense beghecken,
Wy gaense tsollen ende hutrecken;
Het zal haer jammerlic zeere vervelen.
Adie ! dits thende van onsen spelen.

Pause.

CONCLUSIE.

Eerwerdighe heeren ende vrauwen,
Die hier al tsamen vergadert zyt,
Wy bidden hu dat ghy dit wilt onthauwen,
Ende als pilgrims de weerlt doerlyt.
En laet hu doch ooc niet vervelen
Van de simpelheden onser spelen;
Wy kennen dat es opt ruitste ghesciet,
Twas jonsteghe minne, die ons dat riet,
Tuwer allere vreught ende recreacie,
Wel betrauwende der Godlicker gracie,
Dat ghy sult breeder considereren;
Want onse simpelheit mach declareren,
Ende hu in tyts hier voren verhoeden,
Eer ghy ghesleghen werdt metten roeden;
Dus bidden wy hu, neempt exempel hier an,
Ende wilt hu wachten van zonden voert dan,
Hu consciencie wilt houden puer en onbevlect,
Want ghy en weet noch dach noch huere
Wanneer den heere commen sal,
Die nederdaelde in deertsche dal;
Hy verleent hu alle vroed ende wys
Zyn zoete hemelsch paradys.

Amen.

Pause.

FINIS.

Dan gaen zy met vreughde huut: Onsen Heere voren metten inghelen ende Maria daer naer metten maeghden, ende men draeght haren mantel.

VERSCHENEN WERKEN.

1e SERIE.

Wetten. Bl. 14.

N° 1. Het Beclach van Jh.r Jan Van Hembyze. Bl. 60.

N° 2. Dagverhael van den Oproer te Antwerpen, in 1659. Bl. 50.

N° 3. Kronyk van Vlaenderen van 580 tot 1467. Twee deelen, bl. 262 en 296.

N° 4. Leven van Sinte Amand, patroon der Nederlanden, dichtwerk der XIVe eeuw. Twee deelen, bl. 194 en 246.

2e SERIE.

Gewyzigde Wetten, Bl. 16.

N° 1. Het Beleg van Gent, ten jare 965, naer een Hs. van Gilles De Voocht (XVIe eeuw). Bl. 40.

N° 2. Het Keurboek van Antwerpen. (*Ter Perse.*)

N° 3. Der Vrouwen Heimelykheid, dichtwerk der XIVe eeuw. Bl. 80.

N° 4. Verhael der reformatie van de Abdy van Maegdendale, voorheen een vrouwenklooster binnen de stad Audenaerde. 1468. Naer een eventydig Handschrift. Bl. 44.

N° 5. Gewoonten, vryheden en privilegien der stad Sint-Truyen.

Werken door de Maetschappy ter uitgave aengenomen :

Dietsche Catoen en fragmenten van Martyn van Thourout (XIIIe eeuw). — Expositie van den Tabernacle door Jan Van Ruusbrouc (XIVe eeuw). — Het leven van Philippus-den-Stouten, van Margareta Van Male en Joannes-den-Onbevreesden, met portret van den schryver, pater De Jonghe. — Reis naer Weenen ten jare 1716, door het gezantschap der staten van Vlaenderen om vertoogen tegen het barriere-tractaet den keizer voor te leggen. — De Grimbergsche Oorlog, XIVe eeuw. — Gedichten van Cruyl, en a.